

Inclusion Afrika med fokus på artikkel 19

Et sentralt tema på det årlige møtet i Inclusion Africa nylig var artikkel 19 i FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne. Artikkelen handler om "Retten til et selvstendig liv og til å være en del av samfunnet".

AV: JENNY SCHAANING

Inclusion Africa er Inclusion Internationals regionale gren i Afrika. På årsmøtet, som denne gangen ble arrangert i Nairobi, deltok representanter fra foreldreorganisasjoner i 16 land i øst, vest og det sørlige Afrika i tillegg til utsendinger med utviklingshemning fra Kenya. Vertskapet i år var den kenyanske medlemsorganisasjonen Kenyan Association for Intellectually Handicapped (KAIH).

FN-konvensjonens artikkel 19 er også temaet for årets kampanje i Inclusion International. Lederen Connie Laurin-Bowie introduserte kampanjen for de afrikanske delegatene. Hun viste til at Inclusion Internationals globale kampanje tar sikte på å skape bevissthet rundt isolasjonen, segregeringen og sårbarheten som mange mennesker

med utviklingshemning verden over opplever i dag. Laurin-Bowie viste til at Inclusion International i løpet av 2013 vil innhente informasjon om levekårene til personer med utviklingshemning i ulike deler av verden i samarbeid med nasjonale medlemsorganisasjoner. Det skal i tillegg utvikles noen strategier for hvordan det må jobbes nasjonalt og internasjonalt for å innfri den enkeltes rettigheter i artikkel 19 verden over. Dette arbeidet skal munne ut i en global rapport som deretter skal presenteres på Inclusion Internationals verdenskonferanse i Washington i oktober.

Connie Laurin-Bowie understreket at man i Inclusion International nå håper at så mange land som mulig både i Afrika og i resten av verden vil bidra til denne kampanjen med sin forståelse av

Artikkel 19 i FN-konvensjonen

Konvensjonspartene erkjenner at alle mennesker med nedsatt funksjonsevne har samme rett som andre til å leve i samfunnet, med de samme valgmuligheter, og skal treffe effektive og hensiktsmessige tiltak for at mennesker med nedsatt funksjonsevne lettere skal kunne bruke denne rettighet fullt ut, og bli fullt inkludert og delta i samfunnet, blant annet ved å sikre:

- at mennesker med nedsatt funksjonsevne har anledning til å velge bosted, og hvor og med hvem de skal bo, på lik linje med andre, og ikke må bo i en bestemt boform,

- at mennesker med nedsatt funksjonsevne har tilgang til ulike støtte-tjenester i eget hjem og i særskilte boformer, samt annen samfunns-service, herunder den personlige bistand som er nødvendig for å kunne bo og være inkludert i samfunnet og for å forhindre isolasjon eller segregering fra samfunnet,
- at samfunnets tjenester og tilbud for befolkningen generelt er tilgjengelig på lik linje for mennesker med nedsatt funksjonsevne, og tar hensyn til deres behov.

Mot en bedre

Ngenda Mwangana (14)
(Foto: Trevar Zimba)

Alarmerende NORAD-rapport

Like før denne utgaven av SFA gikk i trykken, kom det en ny rapport fra NORAD som viser at funksjonshemmede i stor grad ekskluderes fra norsk bistand. Dette til tross for at myndighetene selv har lagt planer for inkludering av funksjonshemmede.

Rapporten er lagt ut på www.atlas-alliansen.no – der du også kan se en kortfilm på youtube som understreker hvor alvorlig situasjonen er.

Vi kommer tilbake til dette temaet i neste utgave av Samfunn for alle.

fremtid for Ngenda (14) i Zambia

Ngenda Mwangana bor i Damwa Site – et fattig område i byen Livingstone i det sørlige Zambia. 14-åringen bor hos bestefaren sin sammen med tanten og hennes åtte barn. Hver morgen drar tanten på jobb og de åtte andre barna på skolen, mens Ngenda blir hjemme. Han droppet ut av skolen fordi han ble mobbet av andre elever.

AV: JENNY SCHAANING

Ngenda deler skjebne med mange andre barn og unge med utviklingshemning i Zambia. En SINTEF-undersøkelse i 2006 viste at 43 prosent av barn med utviklingshemning aldri hadde gått på skolen, og at 35 prosent hadde droppet ut. Undersøkelsen avdekket også store mangler i tjenestetilbudet til funksjonshemmede generelt. Den viste i tillegg at det største gapet mellom tilbud og behov gjorde seg gjeldende på områdene yrkesopplæring, velferdstjenester, hjelpemidler og rådgivning. Det kom dessuten fram at personer med utviklingshemning hadde dårligere kår enn andre funksjonshemmede på de fleste livsområder.

På bakgrunn av denne undersøkelsen har Norges Handikapforbund og NFU gått sammen om å etablere et lokalbasert rehabiliteringsprogram i Zambia. Pilotfasen startet i 2011 med fokus på de to distriktene Livingstone og Kazungula i den sørlige delen av landet.

Helhetlig strategi

Lokalbasert rehabilitering er en strategi som tar sikte på å hjelpe mennesker med funksjonshemninger i sine lokalsam-

funn. Denne strategien ble først lansert av Verdens helseorganisasjon (WHO) i 1978 for å bedre tilgangen til rehabiliteringstjenester i fattige og middels fattige land. I dag har rehabiliteringsprogrammet utviklet seg til å bli en helhetlig strategi som tar sikte på å oppfylle funksjonshemmedes grunnleggende rettigheter på alle områder i livet.

Lokalbasert rehabilitering er dermed en rettighetsbasert strategi som tar utgangspunkt i den enkeltes rettigheter. Strategien er et godt verktøy for å implementere FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne. Den fokuserer både på å mobilisere funksjonshemmede og deres organisasjoner som bærere av disse rettighetene, og på å påvirke og bygge kapasitet hos myndighetene som er ansvarlige for å oppfylle rettighetene.

Fokuset rettes mot at også funksjonshemmede får tilgang til det eksisterende tjenestetilbudet. Det tas dessuten sikte på å bygge opp tjenestetilbudet på tvers av sektorer slik at funksjonshemmede får innfridd sine rettigheter til utdanning, helse og rehabilitering, arbeid og velferdstjenester, politisk deltakelse og sosial inkludering.

NFU og NHFs program i Zambia

Lokalbasert rehabilitering blir i dag implementert i ulike varianter i 90 land verden over. Norsk Handikapforbund (NHF) har lang erfaring med denne type arbeid i ulike land. Studier har imidlertid vist at mange programmer ikke har vært gode nok på å inkludere personer med utviklingshemning. NFU og NHF har derfor gått sammen om programmet i Zambia som vil ha et spesielt fokus på personer med utviklingshemning.

I 2011 ble det gjennomført to kartleggingsstudier av tjenestetilbudet i de to pilotdistriktene. I november var alle berørte parter samlet til felles workshop. I februar i år holdt en ekspert på lokalbasert rehabilitering, Padmani Mendis, et kurs i Zambia der en gruppe offentlig ansatte fra ulike sektorer fikk opplæring i programmet. De er nå med i en kjernegruppe som i neste omgang skal gi opplæring til kolleger og frivillige på sine respektive fagområder. Dette rehabiliteringsprogrammet vil forhåpentligvis bidra til at Ngenda og mange andre i hans situasjon får et bedre liv.

Noen av deltakerne på CBR kurset: Bak fra venstre: Tom Mungala, Saboi Nchimba og Kawana Mubanga fra Departementet for samfunnsutvikling på provins og distriktsnivå, Caleb Chabauni fra organisasjonen Response Network. Foran: Fysioterapeut Eckirwe Kamanga Akende fra sykehuset i Livingstone (Foto: Jenny Schaaning)